

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Bilaga 2 till "Beslut om naturreservat
för Värniksberget".

SKÖTSELPLAN

Datum
2009-11-25

Ärendebeteckning
511-8595-2007
Arkivbeteckning
2402223

1(10)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET VÄRNIKSBERGET I ÅSELE KOMMUN

Foto: Andreas Garpebring/Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå
Växel: 090-10 70 00

1. Syftet med säkerställande och skötsel

Syftet med säkerställandet av Värniksbergets naturreservat är att bevara de värdefulla naturmiljöerna med urskogsartade granskogar och lövrika barrskogar. Syftet nås genom fri utveckling och genom att naturliga processer tillåts fortgå ostört. Naturskogsstrukturer som skiktning, gamla grova träd och död ved ska förekomma i gynnsam omfattning. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Värniksberget
Nummer	2402223
Reg-DOS id	2015002
Natura 2000	-
Kommun	Åsele
Län	AC
Lägesbeskrivning	Ca 25 km VSV Åsele, ekokarta 21I 0a Mittkoordinat (RT90 2,5 gon V): 1603009, 7100736
Naturgeografisk region	30a
Värdetrakt	22. Björnlandet II
Bränningstrakt	Björnlandet - Svedjan
Gräns	Se beslutskarta
Markägare	Sveaskog
Fastigheter	Del av Rissjölandet 2:1
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	219 ha
Skyddad areal produktiv skog	199 ha

2.2 Naturtyper

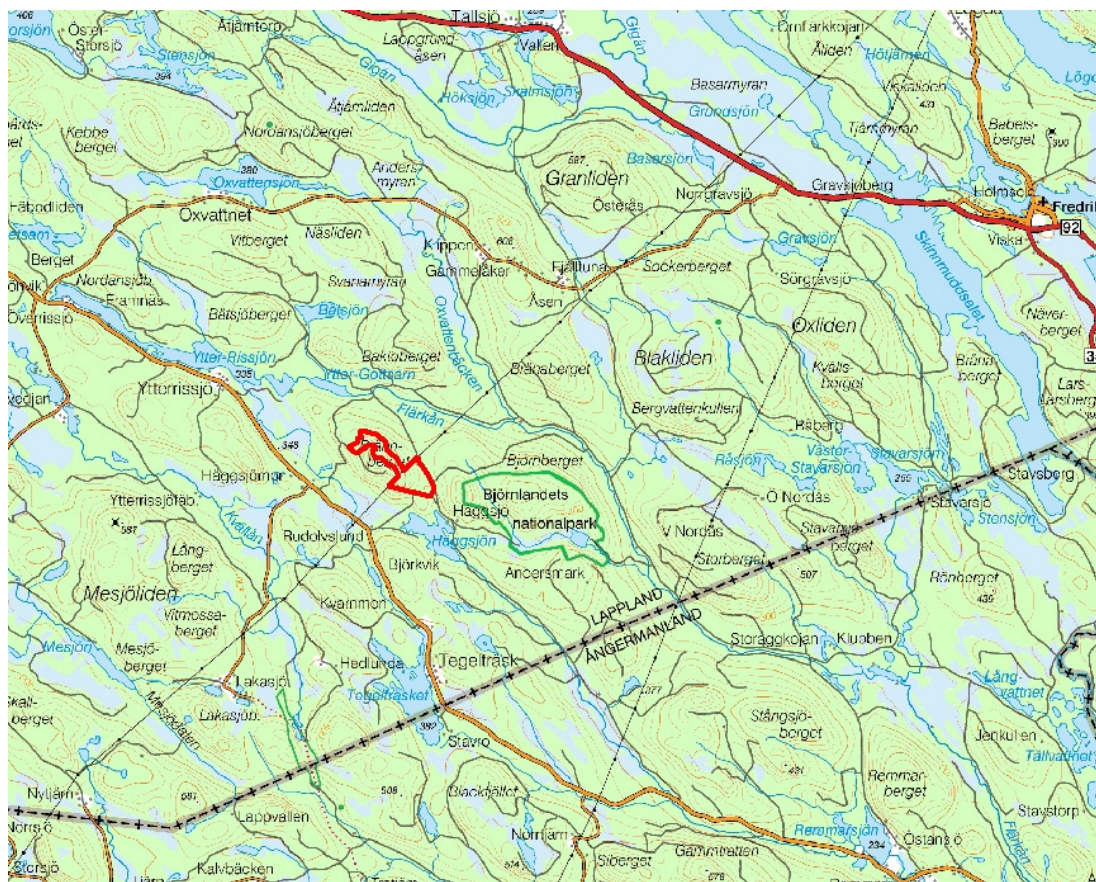
Naturtypsindelning ¹	Areal (ha)
Granskog	Granskog av blåbärsristyp (2.1.2.1) 134,0
	Granskog av lågörttyp (2.1.2.4) 20,7
	Sumpgranskog (2.1.2.3) 10,8
	Planterad barrskog (2.1.3.1) 7,7
	Löv och barrblandskog (2.3.1.2) 30,5
Våtmarker	Fattig kärrvegetation (3.2) 14,3
	Skogs-och krattkärrvegetation (3.3) 4,6

¹ Naturtypsindelning enligt *Vegetationstyper i Norden, 1994*. (se bilaga 1)

Naturtypsindelning ²	Areal (ha)
Skog	Västlig taiga (9010) 167,3
	Övrig skogsmark (91D0) 33,5
Våtmarker	Dystrofa sjöar och småvatten (3160) 0,3
	Skogsbevuxen myr (91D0) 7,5

2.3 Beskrivning av reservatet

Reservatet ligger ca 25 kilometer VSV om Fredrika i Åsele kommun och varierar mellan 380 – 550 meter över havet. Reservatet utgörs av bergen Brännberget i norr, Rönnkullen och Värniksberget i söder, tre välmarkerande toppar med sluttningar främst mot öster. Ett par skogsbilvägar går in i området från sydöst och ytterligare ett par vägar tangerar reservatsgränsen i väster.

Översiktskarta Värniksbergets naturreservat. Röd markering = Värniksbergets Naturreservat, grön markering = befintliga reserwa och nationalparker.

Moräntäcket är tunt i de högre delarna och berggrunden kan här ses i ett antal blottningar. På de lägre nivåerna är moräntäcket mäktigare men bildar inte någon egen morfologi. Sydväst om reservatet sträcker sig en läsidesmorän mot sydost, vilket motsvarar den dominerande isrörelseriktningen vid avsättningstillfället. I deflacka partierna breder några mindre torvmarker ut sig. Torvens mäktighet kan antas vara liten. Berggrunden i reservatet består av röd till grå, grovkornig och porfyrisk, s k Revsundsgranit som är mycket näringsfattig och karakteristisk för länets inland.

Skogarna i reservatet utgör i huvudsak av urskogsartad granskog med gamla grova träd, död ved och rikt inslag av grova aspar. Delar av området är i nästan helt opåverkat av skogsbruk och domineras av 150-200 åriga granar med inslag av gamla grova tallöverståndare.

Död ved förekommer måttligt till allmänt, främst som toppbrott och färskare granolågor. På den nordligaste toppen är skogen gles och björkinslaget kraftigt, men i övriga delar är skogen välsluten och björkinslaget måttligare.

På Brännbergets samt Värniksbergets nordväst respektive sydost sluttning finns grov, högvuxen 120 årig granskog med tydligt inslag av 150–200-årig tall och en hel del grov asp och björk. Speciellt i nordväst är aspinslaget mycket kraftigt, med kanske 20 procent asp samt stor mängd asplågor som även finns som spridda förekomster i det övriga området. Det finns även gott om kolade stubbar och en del tallar med brandljud. I övrigt förekommer död barrved rätt sparsamt i området med tydliga spår efter dimensionsavverkningar. En längsgående gransumpskog finns i anslutning till bäcken i områdets södra del.

Värniksbergets karaktär av urskogsartad granskog gör att flera rödlistade och andra intressanta arter knutna till gamla barrnaturskogar har påträffats inom området (hotkategori enligt rödlista 2005 anges inom parentes): **Kärlväxter**: spindelblomster, torta, **Fåglar**: gärdsmyg, koltrast, sidensvans, spillkråka, tjäder, tretåig hackspett (VU), **Lavar**: bårdlav, dvärgbägarlav (NT), knottrig blåslav (NT), lunglav (NT), skrovellav (NT), stuplav, **Vedsvampar**: doftticka (VU) gammelmörskål (NT), gränstikka (NT), ullticka.

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i två skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området. För varje skötselområde redovisas mätbara bevarandemål. Skötselområdets bevarandetilstånd anses gynnsamt när dessa bevarandemål är uppnådda.

3.1 Skötselområde 1, skog med fri utveckling, areal 205 ha

Skötselområdet består av all skogsmark inom reservatet. Skogen varierar från senvuxna granskogar med stort inslag av gamla träd, till yngre mera påverkade granskogar (Bilaga 3, delområde 1). Skogarna består idag i sin helhet av olikåldriga bestånd med gott om gamla träd och död ved. Skötselområdet ska lämnas för fri utveckling, vilket innebär att utvecklingen ska präglas av naturliga processer så som trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Det innefattar även att en spontan brand bör tillåtas brinna så långt möjligt är inom reservatet utifrån säkerhetsmässiga aspekter. De arealer hyggen och skog i skötselområdet som ej utgörs av naturskog idag, ska på sikt och genom frånvaro av mänskligt ingrepp få utvecklas mot ett naturskogsartat bestånd med samma bevarande mål som omgivande skogar.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen natur- och urskogsartad skog uppgår till 205 ha.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

3.2 Skötselområde 2, våtmarker med fri utveckling, areal 19 ha

Skötselområdet består av flera mindre våtmarker samt en liten tjärn. Skötselområdet ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen våtmarker uppgår till 19 ha.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

4. Skötselområden för friluftsvärden med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på friluftsliv och anläggningar (bilaga 4). Värniksberget utgör främst ett lokalt friluftsområde och används för jakt, svamp- och bärplockning. Besöksfrekvensen till Värniksberget bedöms få liten omfattning. Den eventuella ökningen av besök till följd av reservatsbildningen bedöms inte komma att äventyra områdets naturvärden.

4.1 Skötselområde för Friluftsliv och anläggningar

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar. Nyttjandet av området som utflyktsmål ska främjas genom att fyra reservatsskyltar sätts upp på ställen där reservatsgränsen skär eller tangerar skogsbilvägar. Lämplig placering av skyltar presenteras på kartan i bilaga 4.

Mål

- Det ska finnas fyra väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av naturmiljöer i reservatet och föreskrifter för allmänheten

Skötselåtgärder

- Montering av informationsskylt

5. Övriga anläggningar

Inga övriga anläggningar finns inom reservatet.

6. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet ¹
Montering av informationsskylt	Se bilaga 4	1

¹Siffran anger prioriteringsordning ifall genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

9. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även

alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Uppföljningen ska ske minst vart annat år. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

9.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

9.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden och enligt den indelning i naturtyper för basinventering av skyddad natur som presenteras på kartan i bilaga 2. Indelningen kan komma att ändras efter ytterligare fältbesök i reservatet eller efter att området har flygbildstolkats.

Kartbilagor:

1. Naturtypsindelning enligt Vegetationstyper i Norden
2. Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur
3. Skötselområden för naturvärden
4. Anläggningar för friluftsliv